

САОПШТЕЊЕ

FIRST RELEASE

Молимо кориснике да приликом употребе података обавезно наведу извор
Users are kindly requested to mention the data source

ГОДИНА /YEAR: VII

САРАЈЕВО, 27. 01. 2014.

БРОЈ /NUMBER: 12

ИНДЕКС ПОТРОШАЧКИХ ЦИЈЕНА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ У ДЕЦЕМБРУ 2013. ГОДИНЕ CONSUMER PRICE INDEX IN BOSNIA AND HERZEGOVINA IN DECEMBER 2013

У децембру 2013. године општи индекс потрошачких цијена нижи за 0,3%

Цијене производа и услуга које се користе за личну потрошњу у Босни и Херцеговини мјерене индексом потрошачких цијена, у децембру 2013. године у односу на новембар 2013. године, у просјеку су ниже за 0,3%.

Ниже цијене у одјељцима одјећа и обућа, намјештај кућански уређаји и редовно одржавање куће, алкохолна пића и дуван, превоз, храна и безалкохолна пића, рекреација и култура

Посматрано по одјељцима према намјени потрошње (COICOP), у децембру 2013. године у односу на новембар 2013. године, у просјеку је забиљежен пад у одјељцима Одјећа и обућа за 2,3%, Намјештај, кућански уређаји и редовно одржавање куће за 0,4%, Алкохолна пића и дуван за 0,3%, Превоз за 0,3%, Храна и безалкохолна пића за 0,2%, Рекреација и култура за 0,1%.

Више цијене у одјељку здравства

Посматрано по одјељцима према намјени потрошње (COICOP), у децембру 2013. године у односу на новембар 2013. године, у просјеку је забиљежен раст нивоа цијена у одјељку Здравства за 0,1%.

У осталим одјељцима према намјени потрошње (COICOP), у истом периоду нису забиљежене просјечне мјесечне промјене нивоа цијена

In December 2013 monthly price index decreased by 0,3%

By divisions of COICOP classification in December 2013 compared to November 2013, prices of products and services covered by Consumer Price Index decreased by 0,3%.

Higher prices in divisions of clothing and footwear, furniture, household equipment and regular maintenance of house, alcoholic beverages and tobacco, transport, food and non-alcoholic beverages, recreation and culture

By divisions of COICOP classification in December 2013 compared to November 2013 the price index decreased in division of Clothing and footwear by 2,3%, Furniture, household equipment and regular maintenance of house by 0,4%, Alcoholic beverages and tobacco by 0,3%, Transport by 0,3%, Food and non-alcoholic beverages by 0,2%, Recreation and culture by 0,1%.

Higher prices in the division of health

By divisions of COICOP classification in December 2013 compared to November 2013 the price index increased in divisions of Health by 0,1%.

In other divisions of COICOP classification, in the same period average price levels remained unchanged

Годишња дефлација у децембру 2013. године 1,2%

Цијене у децембру 2013. у односу на децембар 2012. године у просјеку су ниже за 1,2%.

Просјечни пад цијена је забиљежен у одјељцима Храна и безалкохолна пића за 3,8%, Здравство за 1,6%, Одјећа и обућа за 1,2%, Превоз за 0,6%, Намјештај, кућански уређаји и редовно одржавање куће за 0,4%.

Више цијене на годишњем нивоу забиљжене су у одјељцима Алкохолна пића и дуван за 6,2%, , образовање за 0,8%, Рекреација и култура за 0,7%, Комуникације за 0,3%, Ресторани и хотели за 0,2%, Остала добра и услуге за 0,1%.

In December 2013 annual deflation was 1,2%.

The consumer price index in December 2013 compared to December 2012 decreased on average by 1,2%.

The price decreases were recorded in divisions of Food and non-alcoholic beverages by 3,8%, Health by 1,6%, Clothing and footwear by 1,2%, Transport by 0,6% Furniture, household equipment and regular maintenance of the house by 0,4%.

The increase of prices on average, was recorded in divisions of Alcoholic beverages and tobacco by 6,2%, Education by 0,8%, Recreation and culture by 0,7%, Communication by 0,3%, Restaurants and hotels by 0,2%, Other goods and services by 0,1%.

Индекс потрошачких цијена према класификацији COICOP у децембру 2013. године
The Consumer Price Index according COICOP classification in Decembar 2013

COICOP	Одјелјак	XII 2013 XI 2013	XII 2013 XII 2012	Ø 2013 Ø 2012	Ø 2013	XI 2012-XII 2013 XI 2011-XII 2012	XII 2013 Ø2010	Division	COICOP
00	Укупан индекс	99,7	98,8*	99,9	105,7	100,2	104,8	Total Index	00
01	Храна и безалкохолна пића	99,8	96,2	100,0	107,9	100,4	104,7	Food and non-alcoholic beverages	01
01.1	Храна	99,9	96,2	100,3	107,9	100,6	104,6	Food	01.1
01.2	Безалкохолна пића	99,1	96,4	98,3	107,8	98,6	105,2	Non-alcoholic drinks	01.2
02	Алкохолна пића и дуван	99,7	106,2	106,4	126,5	106,8	126,6	Alcoholic beverages and tobacco	02
02.1	Алкохолна пића	98,8	99,3	100,8	104,0	100,9	103,1	Alcoholic drinks	02.1
02.2	Дуван	100,0	108,2	108,2	135,9	108,9	136,4	Tobacco	02.2
03	Одјећа и обућа	97,7	98,8*	91,0	79,2	91,5	79,0	Clothing and footwear	03
03.1	Одјећа	98,2	98,7*	91,9	81,7	92,3	81,4	Clothing	03.1
03.2	Обућа	96,5	98,9*	88,7	73,3	89,4	73,3	Footwear	03.2
04	Становање, вода, ел. енергија, гас и други енергенти	99,9	100,0	100,8	107,0	100,9	109,7	Housing, water, electricity, gas and other fuels	04
04.1	Станарина	100,0	100,0	103,4	104,6	103,6	104,6	Actual rentals for housing	04.1
04.3	Одржавање и поправка стана	100,0	99,9	100,7	101,9	100,8	101,5	Maintenance and repair of the dwelling	04.3
04.4	Водоснабдевање и различите комуналне услуге	99,5	105,1	104,6	115,5	104,4	117,6	Water supply and miscellaneous services relating to the dwelling	04.4
04.5	Електрична енергија, гас и други енергенти	99,9	99,2	99,8	106,5	100,0	110,2	Electricity, gas and other fuels	04.5
05	Намјештај, кућански уређаји и редовно одржавање куће	99,6	99,6	100,1	102,4	100,2	101,9	Furnishings, household equipment and routine maintenance of the house	05
05.1	Намјештај, покућство, теписи и остале подне простирке	99,6	100,2	99,9	100,4	100,0	100,7	Furniture and furnishings, carpets and other floor coverings	05.1
05.2	Текстилни производи за кућу	99,8	99,6	100,2	102,4	100,3	102,0	Household textiles	05.2
05.3	Кућански уређаји	99,8	100,6	101,5	101,5	101,5	101,5	Household appliances	05.3
05.4	Стаклено и столно посуђе	99,9	101,2	101,2	101,1	101,0	101,3	Glassware, tableware and household utensils	05.4
05.5	Алат и опрема за кућу и врт	100,0	101,2	101,5	106,2	101,6	106,5	Tools and equipment for house and garden	05.5
05.6	Добра и услуге за редовно одржавање куће	99,2	98,0	99,2	103,5	99,3	101,8	Goods and services for routine household maintenance	05.6
06	Здравство	100,1	98,4	98,3	96,1	98,4	95,7	Health	06
06.1	Медицински производи, помагала и опрема	100,1	97,6	97,4	94,3	97,7	93,6	Medical products, appliances and equipment	06.1
06.2	Здравствене услуге, осим болничких	100,0	100,5	100,3	100,8	100,3	101,0	Out-patient services	06.2
06.3	Болничке услуге	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	Hospital services	06.3
07	Превоз	99,7	99,4	98,9	111,5	99,4	111,1	Transport	07
07.1	Куповина возила	99,6	99,2	100,1	100,4	100,2	100,1	Purchase of vehicles	07.1
07.2	Употреба превозних средстава	99,7	99,1	98,2	115,1	98,8	114,6	Operation of personal transport equipment	07.2
07.3	Услуге превоза	100,0	100,6	101,5	107,3	102,0	107,7	Transport services	07.3

*наставкак табеле

COICOP	Одјељак	XII 2013 XI 2013	XII 2013 XII 2012	Ø 2013 Ø 2012	Ø 2013	XI 2012-XII 2013 XI 2011-XII 2012	XII 2013 Ø2010	Division	COICOP
08	Комуникације	100,0	100,3	100,2	107,2	100,4	107,3	Communication	08
08.1	Поштанске услуге	100,0	105,4	102,2	105,2	101,9	108,4	Postal services	08.1
08.2	Телефонска и телефакс опрема	101,3	97,6	96,0	87,6	95,7	86,3	Telephone and telefax equipment	08.2
08.3	Телефонске и телефакс услуге	100,0	100,3	100,3	107,8	100,5	107,8	Telephone and telefax services	08.3
09	Рекреација и култура	99,9	100,7	101,0	102,1	101,0	102,0	Recreation and culture	09
09.1	Аудиовизуелна, фото и информатичка опрема	99,5	98,6	99,3	96,7	99,2	95,8	Audio-visual, photographic and information processing equipment	09.1
09.2	Остала трајна добра за рекреацију и культуру	100,0	100,3	100,7	101,5	100,6	101,3	Other major durables for recreation and culture	09.2
09.3	Остали предмети и опрема за рекреацију, врт и кућни љубимци	100,6	101,3	100,6	101,6	100,5	102,5	Other recreational items and equipment. gardens and pets	09.3
09.4	Услуге рекреације и културе	100,0	101,7	101,8	104,8	102,0	105,2	Recreational and cultural services	09.4
09.5	Новине, књиге и писаћи прибор	99,7	99,3	100,3	101,8	100,3	100,9	Newspapers. books and stationery	09.5
09.6	Пакет аранжмани	100,0	108,5	107,6	107,4	106,3	107,9	Package holidays	09.6
10	Образовање	100,0	100,8	101,4	101,4	101,3	101,7	Education	10
10.1	Предшколско и основно образовање	100,0	104,3	104,9	106,5	104,6	107,9	Pre-primary and primary education	10.1
10.4	Универзитетско образовање	100,0	100,0	101,0	101,4	101,1	101,4	High school and university education	10.4
10.5	Образовање недефинисано по нивоу	100,0	100,3	99,6	97,2	99,2	97,5	Education not definable by level	10.5
11	Ресторани и хотели	100,0	100,2	100,4	104,0	100,5	104,1	Restaurants and hotels	11
11.1	Услуге исхране	100,0	100,2	100,6	103,9	100,7	104,0	Catering services	11.1
11.2	Услуге смјештаја	100,0	100,1	99,6	104,6	99,5	104,7	Accommodation services	11.2
12	Остала добра и услуге	100,0	100,1	100,3	101,3	100,5	101,5	Other goods and services	12
12.1	Лична њега	100,0	100,3	100,5	101,3	100,7	101,7	Personal care	12.1
12.3	Лични предмети друге намјене	99,3	97,9	99,3	105,9	99,5	104,5	Personal effects n.e.c.	12.3
12.5	Осигурање	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	Insurance	12.5
12.7	Остале услуге	100,0	100,5	100,2	102,2	100,3	102,6	Other services n.e.c.	12.7

***НАПОМЕНА:** Због промјене методологије у складу са препорукама ММФ-а, директно су кориговани подаци у одјељку 3. „Одјећа и обућа“ те индиректно, кроз пондер, укупан индекс кад је у питању годишња стопа промјене. Ове корекције су неопходне да би се реалније приказале промјене нивоа цијена на које је утицала промјена методологије.

МЕТОДОЛОШКА ОБЈАШЊЕЊА

Дефиниција индекса потрошачких цијена

Индекс потрошачких цијена представља мјеру промјена цијена производа и услуга које домаћинства купују ради задовољења својих личних потреба на економској територији Босне и Херцеговине.

Индекс потрошачких цијена са привременим умањењима цијена је посебан вид индекса потрошачких цијена јер се код његовог израчунавања узимају у обзир привремена снижења цијена у складу са Регулацивом ЕУ број 2602/2000.

Намјена

Сврха прикупљања потрошачких цијена у Босни и Херцеговини је добијање мјере инфлације у земљи, ентитетима и Брчко дистрикту БиХ. Поред тога индекс потрошачких цијена се користи и за усклађивање плата и зарада у складу са колективним уговорима те пензија и социјалних давања. Такође се користи и за очување вриједности код уговора с индексним клаузулама, омогућује упоређивање стопе инфлације с другим земљама, омогућује упоређивање кретања цијена унутар земље између појединих региона и служи као основ за дефлационирање појединих макроекономских агрегата у статистици националних рачуна и у друге сврхе.

Индекс потрошачких цијена у Босни и Херцеговини

Индекс потрошачких цијена у Босни и Херцеговини израчунава се на основу репрезентативне листе производа коју у 2013. години чине 599 производа. Сваког мјесеца прикупља се око 21000 цијена на унапријед дефинисаном узорку продајних мјеста на дванаест географских локација.

Обухват индекса

Географски обухват. Цијене се прикупљају на дванаест локација (градова) у земљи (Бања Лука, Бихаћ, Бијељина, Брчко, Добој, Источно Сарајево, Мостар, Приједор, Сарајево, Требиње, Тузла, Зеница) одабраних према критерију броја становника и њиховој улози у географском подручју којем припадају.

Обухват производа. Обухваћени су најважнији производи и услуге које купује становништво ради финалне потрошње. Обухват добара и услуга редовно се ревидира како би се очувала репрезентативност листе производа с обзиром на укусе потрошача и њихове навике у погледу куповине.

NOTES OF METHODOLOGY

Defintion of Consumer Price Index

Consumer Price Index represents a measure of average prices (goods and services) which consumers buy for their personal needs.

Consumer Price Index with temporary reduction of prices represents a specific mode of consumer prices that includes temporary reduction of prices in accordance with the EU regulations No. 2602/2000.

Purpose

Consumer Price Index in Bosnia and Herzegovina is used as a measure of inflation in state, entites and District Brcko. It can be used as an indicator of values with index clauses. It also serves as a deflator of final consumer purchasing power and it is also used in inflation comparison among other regions. CPI can serve as a basis for deflating national accounts data and other purposes.

Consumer Price Index in Bosnia and Herzegovina

Consumer Price Index in Bosnia and Herzegovina is calculated on the basis of the representative list of products that in year 2013 consisting of 599 different items. Each month over 21 000 prices are being collected in accordance with defined sample of outlets and 12 geographical locations.

Scope of the index

Geographic coverage. The prices are being collected in 12 geographic locations (towns) in country (Banja Luka, Bihac, Bijeljina, Brcko, Dobo, Istocno Sarajevo, Mostar, Prijedor, Sarajevo, Trebinje, Tuzla, Zenica) chosen by the criterion of their weight in terms of population and their role with respect to the geographical areas belong to.

Product coverage. All relevant goods and services bought by the reference population for the purpose of final consumption are included in the index. The coverage of goods and services is reviewed regularly in order to ensure the representative of the basket with respect to the consumer tastes and purchasing practices.

Снимање цијена

Све цијене се прикупљају локално на начин да сниматељи од ентитетских Завода за статистику и Агенције за статистику БиХ добијају јасне спецификације назива производа и његове COICOP шифре те јединице мјере које требају посматрати на терену. Сниматељи на основу тих информација самостално бирају конкретан производ чију ће цијену снимати на одређеном продајном мјесту. Сниматељ мора изабрати конкретни производ у складу са критеријем најпродаванијег производа на датом продајном мјесту. Како би се осигурало да сниматељи из мјесеца у мјесец снимају цијене истих производа те како би се могло пратити које производе сниматељи посматрају на терену они у упитник уносе и унапријед дефинисан скуп додатних карактеристика производа и информације о евентуалним замјенама производа уколико их буде. Такав начин снимања омогућује праћење промјене кретања цијена између два периода, али не и поређење просјечне цијене између различитих географских локација.

За потребе индекса потрошачких цијена снимање цијена се врши сљедећих дана у мјесецу:

- за пољопривредне производе који се продају на тржницама цијене се прикупљају два пута мјесечно и то у првој и трећој седмици у мјесецу
- за све остале производе цијене се у складу са важећим Европским регулативама прикупљају једанпут мјесечно (између 1. и 21. у мјесецу) с тим да се нужно одржава исти интервал између прикупљања.

Пондери

Пондери који се примјењују за израчунавање индекса потрошачких цијена су коефицијенти који одражавају релативну важност одабраних производа и услуга у укупној потрошњи домаћинства на домаћем територију. Помоћу њих се израчунавају елементарни индекси као пондерисани просјеци. Базирани су на подацима повезаним са финалном потрошњом домаћинства и на подацима о броју становника.

Основни извор података за израду пондера за обрачун индекса потрошачких цијена је Анкета о потрошњи домаћинства. За израчунавање индекса потрошачких цијена од маја 2011. године примјењују се пондери који се базирају на подацима из Анкете о потрошњи домаћинства за 2007. годину. Пондери се сваке године коригују с кретањем цијена у претходној години.

Price collection

All the prices are being collected by the personnel of the statistical institutions in both entities and BHAS. The price collectors receive a clear specifications of the item name, it's COICOP code and unit of measurement that they should collect in specific outlet. They choose a concrete item for price collecting in specific outlet, in accordance with the criterion of the most sold products in that outlet. In order to be sure that the collector is collecting prices for exactly the same items each month, the form for the price collecting also includes the informations on detailed product description in terms of brands, variety and quantity, as well as the informations on possible replacements of items. All of this allows us to monitor the exact price change in two different periods, but not the comparison of average prices between different geographical locations.

For the purposes of CPI calculations, the price collection is scheduled as follows:

- *for agricultural products sold on green markets the prices are being collected twice a month, in the first and third week of a month;*
- *for other items the prices, in accordance with European Regulative, are being collected once a month (on the 1 and 21 of the month) with the obligation of maintaining the interval of price collection.*

Weights

Weights used for calculating the CPI reflect relative importance of the sampled goods or services in the total consumption of resident households within the domestic territory. They are used for elementary indices calculations as the weighted averages. They are based on the data linked to the household final consumption and population.

The most important data source for calculating the weights used in the consumer price indices are the Household Budget Survey. Since May 2011, the compilation of the CPI has been based on the weights derived from household expenditures from the Household Budget Survey 2007, updated every year according to changes in prices in a previous year.

Класификација

За класификовање производа из статистике потрошачких цијена употребљава се Класификација личне потрошње према намјени (Classification of Individual Consumption by Purpose-COICOP) која дијели издатке на дванаест основних одјељака производа и услуга за које се израчунавају индекси.

Агрегирање

Израчунавање индекса потрошачких цијена почиње израчунавањем елементарних индекса (индекса производа) и индекса репрезентативних ставки на нивоу градова. При томе се као мјера средње вриједности користи геометријска средина. Агрегирани индекси се након тога израчунавају кориштењем Laspeyres-ове формуле за пондерисану аритметичку средину, почевши од индекса репрезентативних ставки на нивоу ентитета све до општег индекса за Босну и Херцеговину. Референтна база за израчунавање индекса је 2010. година.

Остале дефиниције

Производ: било који производ или услуга за личну потрошњу који се могу купити. Скупни назив за производе и услуге.

Репрезентативна ставка: производ на најнижем нивоу агрегације, односно производ у продајном мјесту на једној географској локацији за који се може процијенити пондер. Производима из нижих нивоа агрегације није могуће додијелити пондер јер за то не постоје репрезентативни подаци.

Стопа промјене: стопа промјене у специфичном референтном периоду у поређењу са вриједношћу са почетка тог периода или из конкретно дефинисаног ранијег периода.

Classification

The classification of products used in the CPI is based on the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP). The COICOP divides consumer expenditures into twelve different groups of consumer goods and services.

Aggregation

Consumer Price Index calculation begins with the computation of elementary aggregate indices (items indices) and representative position at the level of towns. Elementary aggregate indices are calculated by using Laspeyres formula for weighted arithmetic mean starting from the level of representative positions indices at the level of entities to the overall index at the level of Bosnia and Herzegovina. Reference base year for index calculation is 2010.

Other definitions

Products: any consumer goods or services that can be purchased. a term covering both goods and services.

Representative position: lowest level of product aggregation. i.e. item in an outlet in a geographic location with a weight. The items at the lower levels of aggregation do not have weights attributed due to the lack of relevant data.

Rate of change: rate of change of prices in a specific reference period compared with the value from the beginning of that period or from specifically defined earlier period or in a specific period of time.

Издаје и штампа Агенција за статистику Босне и Херцеговине

Published and printed by: the Agency for Statistics of the Bosnia and Herzegovina
71000 Сарајево. Зелених беретки 26. телефон/phone: (33) 911 911. факс/fax: (33) 220 622

Одговара директор: Зденко Милиновић

Person responsible: Zdenko Milinović, Director

Приредили: Рубина Лигата и Горчин Стојановић

Prepared by: Mrs. Rubina Ligata and Mr. Gorcin Stojanovic

Лектор: Амра Капетановић / Lector: Mrs. Amra Kapetanovic

Тираж: 100 примјерака / 100 copies printed

Електронска пошта / E-mail: bhas@bhas.ba

Интернетске странице / Web site: <http://www.bhas.ba>

Подаци из овог саопштења објављују се и на интернету.

First Release data are also published on the Internet
